

Jõgeva maakonnas Jõgeva vallas Kullamäe kinnistu (registriosa nr 2660335, katastritunnus 81003:001:0225; edaspidi *Kullamäe kinnistu*) eraldisel 4 lageraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes Aktsiaselts TarMets juhatuse liikme Andras Kaasik'u 27.01.2025 esitatud metsateisest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 81, metsaseaduse § 41 lõige 81 ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1 Jätta algatamata Jõgeva maakonnas Jõgeva vallas Kullamäe kinnistu eraldisel 4 lageraie keskkonnamõjude hindamise (KMH).

1.2 Kavandatud raie registreerimisel arvestada järgmise keskkonnameetmega:

1.2.1. Väike-konnakotka pesitsusaegset häirimist on võimalik vältida kui kavandatud raie väike-konnakotka elupaigas teostatakse väljaspool pesitsusperioodi, mis kestab 15. märtsist 31. augustini.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Aktsiaselts TarMets juhatuse liige Andras Kaasik esitas 27.01.2024 Keskkonnaametile metsateise, millega kavandab Kullamäe kinnistu eraldisel 4 (0,86 ha) lageraiet hinnangulise raiemahuga 260 tm. Metsateis on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris numbriga 50001103859. Eesti looduse infosüsteemi EELIS (edaspidi *EELIS*) andmetel piirneb kavandatav raieala Oti must-toonekure püsielupaiga sihtkaitsevööndiga, Oti loodusala ja raieala asub väike-konnakotka piiritletud elupaigas.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS

§ 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtajast.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Kullamäe kinnistul kavandatakse lageraiet eraldisel 4 (0,86 ha) hinnangulise raie mahuga 260 tm.

Lageraie eesmärgiks on metsa uuendamine, uue metsapõlve rajamine. Lageraie korral raiutakse raielangilt ühe aasta jooksul raie algusest arvates kõik puud, välja arvatud seemne- ja säiliku puud.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Kullamäe kinnistu asub Jõgeva maakonnas, Jõgeva vallas. Kavandatud raie jääb alale, kus kehtib 2009. aastal kehtestatud Torma valla (üldplaneeringu kehtestamise ajal asus kinnistu Torma vallas) üldplaneering¹, millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutamist. Kavandatud raie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja² §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

¹ <https://xn--jgeva-dua.ee/planeeringud-ehitamine-ja-keskkond/planeeringud-ja-ehitamine/uldplaneering#torma-valla-uldplane>

² Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Kullamäe kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustus piirkonnas.

Kullamäe kinnistu eraldisel 4 kavandatava lageraiega piirneb sama kinnistu eraldis 3, kus on Metsaregistris registreeritud kehtiv lageraie teatis pindalaga 0,56 ha.

Raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raieala asub naadi kasvukohatüübis. Eraldisel 4 kasvab küps kase enamusega puistu.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raie otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus lageraie läbi viiakse. Lageraie langiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, lageraie ei paikne veekogude rannal või kaldal, märgalal, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme

EELIS-e andmetel piirneb eraldis 4 Oti must-toonekure püsielupaiga sihtkaitsevööndiga, must-toonekure elupaigaga ja loodusdirektiivi elupaigatüübiga rohunditerikkad kuusikud (9050). Oti must-toonekure püsielupaiga sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on toodud välja määruises „Must-toonekure ja suur-konnakotka püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri“³ (edaspidi kaitse-eeskiri)

EELIS-e andmetel asub kavandataval raiealal I kategooria kaitsealuse linnuliigi, väike-konnakotkas, piiritletud elupaik. Lisaks asub EELIS-e andmetel kavandataval raiealal 0,69 ha ulatuses lepinguta vääriselupaik. Kavandatud raieala piirneb ka Oti looduslal asuva vääriselupaigaga.

³ Keskkonnaministri 03.07.2006 määrus nr 43.

Oti must-toonekure püsielupaiga sihtkaitsevöönd hõlmab täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluvat Oti loodusala.

Kultuuriväärtusi raialal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava raie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raie mõju keskkonnaelementidele:

Välisõhk ja kliima - kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus - kavandatud raie ei mõjuta maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele - raialal ei ole neid elemente ja kavandatud raie neid ei mõjuta. Raie on kavandatud 0,86 ha suurusel alal, raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskoormus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Vesi - Raialal ei asu veekogusid, seega veekogusid ei mõjutata. Kavandatud raie mõju veerežiimile ei ole oluline.

Raiete teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raie on ühekordse lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks kuu. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Eelpool nimetatud raie piirneb Oti loodusalaga. Ala kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Oti must-toonekure püsielupaiga sihtkaitsevööndi ega Oti loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁴ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespool viidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁵ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

EELIS-e andmetel piirneb kavandatav lageraie Oti loodusala, mis kuulub Natura 2000 võrgustikku ja Oti loodusala kaitse-eesmärgiks oleva loodusdirektiivi metsaelupaigatüübiga rohunditerikkad kuusikud (9050). Piirneva Oti loodusala pindala on 54,6 ha, eelpool nimetatud elupaigatüübi pindala on 16,68 ha. Kuigi piirneva lageraie tõttu võib tekkida loodusala ja elupaigatüübi servas tormimurdu, siis servaalal esinev tormimurd ei mõjuta oluliselt ebasoodsalt suurel pindalal paiknevaid loodusala ja elupaigatüüpi.

Kavandatav tegevus ei mõjuta oluliselt loodusdirektiivi elupaigatüübi seisundit, samuti ei ole raiel olulist mõju Oti loodusala kaitse-eesmärkidele.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2006 määrusega nr 88 „Metsa majandamise eeskiri“.

Kuna kavandatud raieala mõjualas ja raiealal ei asu lisaks eelpool käsitletule muid Oti loodusala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide kasvukohti, siis kavandatud raietegevus Oti loodusala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatav raie ei mõjuta ebasoodsalt Oti loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Kavandatud raie piirneb Oti must-toonekure püsielupaiga sihtkaitsevööndiga ja must-toonekure elupaigaga. Must-toonekure elupaiga pindala on 54,35 ha, mis asub terves ulatuses Oti must-toonekure püsielupaiga sihtkaitsevööndis. Oti must-toonekure püsielupaiga sihtkaitsevööndis kehtib looduskaitseaduse (edaspidi LKS) § 30 ja keskkonnaministri 03.07.2006 määruse nr 43 „Must-toonekure ja suur-konnakotka püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri“ kaitsekord. LKS § 30 lõike 2 punktide 1 ja 2 ja kaitse-eeskirja § 5 lõike 7 punktide 1 ja 2 alusel on püsielupaiga sihtkaitsevööndis keelatud majandustegevus ning loodusvarade kasutamine.

⁴Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁵ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

Kavandatava lageraie pindala on väike (0,86 ha). Kuigi kavandatava lageraiega piirnevatel aladel võib esineda tuultele avanemise tõttu tormihäiringuid, siiski eraldisel 4 kavandatava lageraiega piirneb sihtkaitsevööndi alal Uustalu kinnistu (katastriüksuse tunnus 81001:002:0890) eraldis 26, kus kasvab 65% täiusega kase enamusega puistu, mis pole niivõrd tormihell, seega kavandatud lageraie olulisi häiringuid elupaigas eeldatavalt ei põhjusta. Samal alal asub EELISe andmetel ka vääriselupaik. Kavandataval lageraiel ei ole olulist mõju must-toonekure elupaiga ja vääriselupaiga seisundile.

Kavandatud lageraie asub I kategooria kaitsealuse linnuliigi, väike-konnakotkas, piiritletud elupaigas. Väike-konnakotka kaitse tegevuskava põhjal ohustab väike-konnakotkaste pesapaikade seisundit peamiselt puistute killustumine lageraietega, ohuteguriks väike-konnakotkale on ka pesitsusaegne häirimine. Väike-konnakotka elupaigad piiritletakse selliselt, et need hõlmaks liigile minimaalselt pesitsusrahuks vajalikku ala, milleks on pesast kuni 300 meetri raadiusesse jääv pesitsemiseks sobiv metsaala. Väike-konnakotkale tundlikumad alad on tsoneeritud sihtkaitsevööndisse. Lilastvere väike-konnakotka elupaiga pindala on 24,07 ha. 24,07 hektariline ala sisaldab endas 8,62 ha ulatuses Lilastvere väike-konnakotka püsielupaika, kus rakendub sihtkaitsevööndi režiim ja kus raiet ei tehta ja mis tagab väike-konnakotka soodsa seisundi. Sihtkaitsevööndit ümbritseval elupaiga alal on oluline tagada, et lindu pesitsuse ajal ei häirita. Väike-konnakotkas on eriti tundlik häiringute suhtes (sh metsaraie) elupaigas pesitsusperioodil 15. märtsist kuni 31. augustini. Väike-konnakotka häirimist on võimalik vältida, kui teostada raietööd väljaspool väike-konnakotka pesitsusperioodi, mis kestab 15. märtsist kuni 31. augustini.

Seega ei ole kavandatud raiel olulist mõju väike-konnakotka elupaigale.

Eraldisel 4 kavandatud lageraie raie kattub 0,69 ha ulatuses vääriselupaigaga, mis on registreeritud tüübina haavikud. Erametsas asuva vääriselupaiga kaitsmine on vabatahtlik, vääriselupaiga kaitseks ei ole sõlmitud lepingut⁶.

Kavandatud raiealal ei esine muid looduskaitselisi objekte mida raie mõjutaks.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raie on kooskõlas üldplaneeringuga, poollooduslike koosluste tegevuskavaga, kaitsekorralduskavaga ja kaitse-eeskirjaga, looduskaitse-, ja metsaseadusega, ja eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raie puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Suuremate pinnasekahjustusteta on võimalik raietöid (sh. puidu kokkuvedu) teha külmunud või kuivalt pinnaselt.

Looduskaitseaduse § 55-st tulenevalt on raiete tegemisel tingimuseks ajaline piirang teostada tööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks

⁶ Keskkonnaministri 04.01.2007 määruse nr 2 „Vääriselupaiga klassifikaator, valiku juhend, kaitse korraldamine ning vääriselupaiga kaitseks lepingu sõlmimine ja kasutusõiguse tasu arvutamise täpsustatud alused“ §-s 27 on sätestatud vääriselupaiga kaitseks lepingu sõlmimine ja lepingu sisu.

3.4. Eelhindangu järeldus

Kavandatud raiel pole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana looduskaitseaduse § 55 lõikest 6 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Oti loodusalale mis kuulub Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitseõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Eelhindamise otsus on koos metsateatiste otsustega Avalikes Teadaannetes.

Eelhindangu koostaja:

Marek Paeküla

metsahoiu vanemspetsialist

metsaosakond